

Vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Denise van den Berg
interim directeur-bestuurder
Onderwijsontwikkeling Nederland
070-3154100

Datum 15 mei 2025

Betreft

Aanbieding position paper over
onderwijsregio's

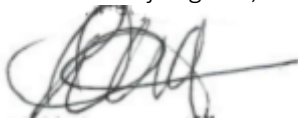
Geachte leden van de commissie,

Graag bieden wij u hierbij een position paper aan van Onderwijsontwikkeling Nederland, als reactie op de brief van de staatssecretaris van Funderend Onderwijs en Emancipatie van 25 april jl. over de voortgang van de onderwijsregio's.

Onderwijsontwikkeling Nederland is de branchevereniging van gecertificeerde onderwijsadviesbureaus in het primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs. Vanuit deze rol volgen wij de ontwikkeling van de onderwijsregio's met grote belangstelling. In onze position paper gaan wij in op de kansen en aandachtspunten die wij in de praktijk signaleren bij het vormgeven van de onderwijsregio's, in het bijzonder met betrekking tot de professionalisering van leraren en schoolteams.

Wij menen dat onze bijdrage van waarde is voor de verdere behandeling van dit dossier en stellen het op prijs indien de notitie kan worden betrokken bij het overleg over de onderwijsregio's. Uiteraard zijn wij bereid om onze bevindingen desgewenst nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Denise van den Berg
Interim directeur-bestuurder
Onderwijsontwikkeling Nederland

Bijlage:

- Position paper Onderwijsontwikkeling Nederland – Reactie op OCW-brief onderwijsregio's (25 april 2025)

Onderwijsontwikkeling Nederland vereniging van adviesbureaus voor onderwijs

A Onderwijsontwikkeling Nederland
Maanweg 174
2516 AB Den Haag

T 070 - 315 41 00
E info@onderwijsontwikkeling.nl
W onderwijsontwikkeling.nl

KVK 40478582
BTW NL003105398B01

Bijlage 1:

Positionpaper in reactie op de stand van zaken onderwijsregio's (brief OCW)

Onderwijsontwikkeling Nederland (OON) is de branchevereniging van gecertificeerde onderwijsadviesbureaus, die scholen ondersteunen bij duurzame verbetering van de onderwijskwaliteit. Onze leden werken onafhankelijk, praktijkgericht en zijn aantoonbaar deskundig op het gebied van didactiek, basisvaardigheden, teamontwikkeling en veranderprocessen. Ze werken gecertificeerd, volgens hoge kwaliteitsnormen en evidence-informed principes, met voortdurende aandacht voor ontwikkeling en verbetering.

Onderwijsadviesbureaus vervullen een brede en strategische rol in het onderwijs. Zij ondersteunen scholen bij het realiseren van hun ambities en het waarmaken van hun maatschappelijke opdracht. In co-creatie werken zij met scholen aan schoolontwikkeling. Daarbij dragen zij als 'critical friend' bij aan bewuste keuzes, onderbouwde werkwijzen en het vertalen van onderzoek naar de praktijk. Dat doen zij op alle lagen van de schoolorganisatie: van klas tot team en bestuur. Ze versterken het interne professionaliseringsbeleid van scholen en zorgen voor verbinding met externe netwerken, kennisbronnen en beleidslijnen.

Met deze position paper reageren wij op de recente brief van het ministerie van OCW over de doorontwikkeling van onderwijsregio's. Wij ondersteunen het streven naar versterkte samenwerking binnen het onderwijs, gericht op het werven, behouden en professionaliseren van leraren en schoolleiders. Tegelijkertijd vragen we aandacht voor risico's in de praktische uitwerking van dit beleid. We doen voorstellen om professionalisering toekomstbestendig en effectief te organiseren zodat het bijdraagt aan het primaire proces in de klas.

1. Professionaliseringsopgave: kansen én risico's

De inzet op onderwijsregio's biedt kansen voor maatwerk, schaalvoordeel en kennisdeling. Tegelijkertijd zien we een risico: als samenwerking binnen de regio's niet goed wordt georganiseerd, kunnen scholen alsnog extra verantwoordelijkheden krijgen voor begeleiding en professionalisering. OCW benadrukt dat scholen zich moeten kunnen richten op hun primaire taak: goed onderwijs geven.

We vinden het belangrijk dat onderwijsregio's daadwerkelijk bijdragen aan het oplossen van het lerarentekort en dat dit merkbaar is in de klas. Om te zorgen dat scholen hun verantwoordelijkheid kunnen waarmaken zonder extra belasting, is het van belang dat zij toegang hebben tot professionele ondersteuning gericht op teamontwikkeling en de implementatie van evidence informed werkwijze passend bij de context van de school.

Samen met scholen theoretiseren we de praktijk en praktiseren we de theorie. Zo kunnen we schoolbesturen en scholen ondersteunen op het gebied van schoolontwikkeling, veranderprocessen en duurzame professionaliseringstrajecten.

2. De rol van lerarenopleiding en onderwijsadviesbureaus bij de begeleiding van startende leraren

Het is van groot belang dat de begeleiding van startende leraren niet alleen gericht is op individuele ondersteuning, maar ook op de betrokkenheid van het gehele docententeam. Lerarenopleidingen

spelen een steeds grotere rol in dit proces, maar voor een effectieve begeleiding is het essentieel dat deze ondersteuning goed geïntegreerd wordt in het team en de schoolcultuur.

Onderwijsadviesbureaus hebben hierin een belangrijke taak, door te ondersteunen bij het opzetten van praktijkgerichte inductieprogramma's. Deze programma's ondersteunen niet alleen de startende leraar, maar dragen ook bij aan de ontwikkeling van het gehele team. Dit zorgt voor een sterk professioneel klimaat, waarin startende leraren zich optimaal kunnen ontwikkelen en voor het onderwijs behouden blijven.

3. Private expertise als publieke meerwaarde

We merken dat de rol van private partijen binnen het onderwijsveld soms met terughoudendheid wordt benaderd, mogelijk door het beeld van winstgedreven en kortetermijnsamenwerking. In praktijk vormen private onderwijsadviesbureaus een waardevolle aanvulling op de publieke ondersteuning. Zij brengen specialistische expertise mee en zijn wendbaar in het inspelen op actuele onderwijsvraagstukken en veranderende behoeften in de praktijk.

De leden van Onderwijsontwikkeling Nederland werken aan duurzame verbetering van onderwijskwaliteit. Vanuit een onafhankelijke positie dragen zij bij aan doordachte keuzes en effectieve veranderprocessen in scholen. Wanneer specifieke expertise nodig is of ondersteuning bij implementatie gewenst is, bieden zij maatwerk dat aansluit bij de context en ambities van het onderwijs.

Onze leden werken aantoonbaar effectief, met een gecertificeerde werkwijze en met als doel: het versterken van onderwijskwaliteit op de lange termijn. Onze 'Leidende Principes' geven richting aan ons werk: we maken duidelijk waar we voor staan, wat de samenleving van ons mag verwachten en waarop we elkaar aanspreken.

4. Onze bijdrage aan het beleid: middelen naar het primaire proces

De lijn in het regeerakkoord is helder: onderwijsmiddelen moeten zoveel mogelijk ten dienste zijn aan het primaire proces. Ook de motie de leden Soepboer (NSC) en Ceder (CU) met betrekking tot de onderwijsregio's benadrukt deze wens. Het herstelplan onderwijs stelt het versterken van basisvaardigheden centraal. De implementatie hiervan vraagt niet alleen visie, maar ook deskundige begeleiding. Wij willen inzetten op het versterken van lerarenteams, zodat zij slimmer en efficiënter kunnen werken, zonder extra werkdruk.

Binnen de onderwijsregio's moet ruimte zijn voor samenwerking met verschillende partners, waaronder gecertificeerde onderwijsadviesbureaus. Onderwijsontwikkeling Nederland denkt graag mee over hoe onderwijsadviesbureaus beleidsdoelen vertalen naar praktische, effectieve ondersteuning. Met 750 adviseurs en een landelijk dekkend netwerk dragen we bij aan thema's als basisvaardigheden, professionalisering en schoolontwikkeling. Zo versterken we het primaire proces en de onderwijskwaliteit, in samenwerking met hogescholen en andere partners.

5. Samenwerken aan duurzame professionalisering in onderwijsregio's

Om de ambities rond onderwijsregio's te laten slagen, roepen wij op om:

- Bij de inrichting van de onderwijsregio's ruimte te bieden voor samenwerking met gecertificeerde onderwijsadviesbureaus als aanvullende partner(s) naast hogescholen en

andere betrokken onderwijsorganisaties binnen de regio. Vanuit onze rol als branchevereniging denkt Onderwijsontwikkeling Nederland hier graag in mee.

- Scholen te ondersteunen met teamgerichte professionalisering, slim georganiseerd binnen hun bestaande verantwoordelijkheden en afgestemd op hun eigen ontwikkelbehoeften.
- Externe begeleiding te zien als tijdelijke versterking, met als doel teams binnen de schoolorganisatie in staat te stellen duurzame ontwikkeling zélf voort te zetten.

Wij dragen graag bij aan een effectieve inrichting van professionalisering binnen de onderwijsregio's die gericht is op duurzame kwaliteitsverbetering vanuit de school zelf.